

Siófoki emlékek

-köteterv-

Siófoki emlékek cím alatt egy irodalmi válogatást szeretnék közreadni melyet forrásértékű anyagokkal és visszaemlékezésekkel tervezek még kiegészíteni.

Terveim előzménye a Siófok – XX. századi történetek című kötet (ISBN 978-615-01-6155-6), mely 2022-ben jelent meg szintén az én kiadásomban. Ez a kötet egy valódi újdonság volt mind tartalmában mind szerkesztésében. Tíz szerző tizenöt tanulmánya szerepelt benne, melyek Siófok XX. századi történetének sok érdekes epizódját igyekezett körbejárni tudományos alapossággal, ugyanakkor olvasmányos stílusban. Történelmi tanulmányok mellett szerepeltek benne építészeti, színháztörténeti-, zene- és hajózástörténeti, oktatási témájú írások és geográfiai elemzés is, melyeket számos ritkán látható kép és korabeli újságcikkek színesítettek QR kódok segítségével megnézhető régi filmhíradó részletekkel kiegészítve komplex olvasói élmény megalkotására törekedve. A könyvnek hatalmas sikere lett nemcsak Siófokon, hanem országos méretben is (mind az eladások, mind a sajtóérdeklődés ezt támasztotta alá). A nagy számú és azon belül is rendkívül pozitív visszajelzések arra sarkalltak, hogy ezt a kulturális vállalkozást folytatni kell, ezért elkezdtem tető alá hozni a kötet folytatásának tervezett Siófoki századok című következő kötetet, melyben az időkorlátot immár eltörölve a teljes történelmet átfogó tartalmat szeretnénk a jelentősen kibővült szerzőgárda segítségével közreadni 2024 őszén. A fent leírt köteteket azért tartottam fontosnak röviden ismertetni, mert szoros kapcsolatban állnának a tervezett irodalmi válogatással.

Többéves siófoki kutatásaim során rengeteg irodalmi anyaggal is találkoztam. Fontos szövegeknek tartván őket elkezdtem gyűjteni ezeket és ahogy már kézzel fogható mennyiség gyűlt össze, célzatosan is elkezdtem kutatni Siófokról szóló irodalmi szövegeket. Ez volt az a pont, amikor rádöbbsentem, hogy egyrészt a szövegek mennyisége már nem teszi lehetővé, hogy pusztán illusztrációként használjam őket egy következő tanulmánykötethez, hanem önálló könyvért kiáltanak. Természetesen nemcsak öncélú gyűjtésről van szó, ahol az egyetlen kritérium, hogy a település megjelenjen a műben, neves írók, komoly irodalmi értéket képviselő műveiről van szó. Szintén kutatásaim során találkoztam néhány olyan dokumentummal, melyek nehezen sorolhatóak be bármilyen műfajba, nem is kimondottan irodalmi alkotások, inkább szubjektív kordokumentumok. Hihetetlen értékes tartalmuk miatt ezeknek is kerestem a helyét, de úgy éreztem szintén túlfeszítik egy tanulmánykötet kereteit. A

dokumentumok harmadik csoportja, pedig néhány olyan visszaemlékezés, melyeket történeti kutatásaim során kevésbé tudtam felhasználni, mivel nem kifejezetten történelmi eseményekről szólnak, ugyanakkor fantasztikus korfestő történeteket mesélnek el. Amikor megszületett az irodalmi válogatás ötlete, minden a helyére került és a fent leírt két kategória is megtalálta helyét úgy hiszem. Ezek az írások segítenek megérteni a kor hangulatát, észjárását, vagy csak egyszerűen elgondolni a korabeli életet. A primer szövegek mellé készült néhány irodalmi témájú tanulmány is, melyek segítenek elhelyezni a szövegeket a kulturális térben.

A tervezett kötet sok fontos célt készül teljesíteni. Ezek közül az első egy szépirodalmi, egy sajátos rendezőelv szerint készített irodalmi válogatás kerülhet az olvasó kezébe. A különböző műfajok és írók műveit oly mértékben kapcsolja össze a település, hogy azok sokszínűsége képes egy egységesen befogadható szöveget képezni. Mindazonáltal a tanulmánykötetekhez hasonlóan bár egyben is olvashatóak, remek lehetőséget nyújt a szakaszolt olvasásra, befogadásra. A kordokumentumként és visszaemlékezéseként aposztrofált írások pedig remekül egészítik ki ezeket, oldva időnként a burjánzó irodalmat. Másik fontos cél már inkább irodalom- és kultúrtörténeti. Az itt közölt írások jelentős része, már nagyon régen jelent meg nyomtatásban, ezért ismételt közkinccsé tételük külön értéket képvisel (online is csak kis hányaduk érhető el). Akadnak köztük eddig publikálatlan anyagok is – Bohuniczky Szefi fellelt kéziratai igazi kuriózumok az íróno hagyatéka szempontjából és Siófok második világháborús történetét tekintve is. Kutatásaim során az Országos Széchényi Könyvtárban ráakadtam néhány igazi ritkaságra, egy 1903-as bohózat sűgópéldányára és egy kabaréjelent szövegekűnyvére. Mindkettő Siófokon játszódik és bár irodalmi értékű nem kimagasló, mégis plasztikus példányai a korabeli szórakoztatásnak, így ragyogó korfestők. Korabeli dokumentumok és visszaemlékezések pedig teljes mértékben szenzációk ebben a formában, mivel soha nem kerültek még nyomtatásba korábban. A harmadik és talán legfontosabb célom pedig a már emlegetett két Siófokról szűló tanulmánykötet vonatkozásában jelenne meg – ezekkel együtt értelmezve és olvasva minden eddiginél átfűgőbb anyag állna rendelkezésre, mely nyomtatott formában talán a lehető legszűnesebben tárná az érdeklűdű közűnség elé e Balaton-parti telepűlés históriáját. Persze tudom, hogy ahogy a tanulmánykötetekre is igaz, így jelen válogatásra is, hogy nem lehet teljes, azonban végűg tekintve a tartalomjegyzékeken úgy gondolom bátran értelmezhető kerek egészként, abban pedig csak reménykedem, hogy a jűvűben másokat is inspirálni fog arra, hogy bűvűtse az itteni szűvegek sorát, így talán a jűvendűben folytatása is lehet majd még egyszer.

Úgy gondolom és a tavalyelőtt megjelent kötet kapcsán szerzett tapasztalataimra alapozva hiszek is abban, hogy a várhatóan jelentős siófoki érdeklődés mellett országos méretű kíváncsiságot is kiválthat kötet, hisz szinte minden magyar családnak van valamilyen kötődése a Balatonhoz, ezen belül pedig jelentős részben magához Siófokhoz. Egy ilyen kötet karöltve a tervezett második tanulmánykötettel tovább erősítheti Siófok újra pozícionálást a kultúrtörténeti térben, emelve ezzel az egész balatoni térség ilyen irányú ismertségét, elismertségét. Ettől elvonatkoztatva, pedig igazi élményt nyújthat azoknak, akik egy színvonalas irodalmi élményre vágynak. További reményem, hogy a település múltjának effajta megközelítése mások számára is adhat ötletet, melynek eredményeként, sokat lehetne hozzátenni a régiós kutatásokhoz is.

A kötet külső megjelenésében ragaszkodni kívánok a keményborításhoz és a cérnafűzött lapokhoz, a minőségi papírra kiváló minőségben nyomtatott tartalomhoz – mely biztosítja az időtállóságot és külsőségeiben is méltó lehet a komoly beltartalomhoz. Nagy hangsúlyt szeretnék fektetni a szövegek minőségére, egyfelől a hiteles átírásokra, másfelől az áttekinthető olvasóbarát szövegeképre.

A tervezett tartalomjegyzék:

Előszó

Molnár Kelemen plébános levele

Bél Mátyás Notitia Hungariae... című művének Fokról szóló szakaszai

Pálóczi Horváth Ádám: Jó nap mondás, Fokra

Beke Kristóf: A siófoki plébánia történetéből 1726-1821., A balatonyi vasporzóról és a balatonyi fogasról készült írása.

Egy balul sikerült adóbeszedés története

Eötvös Károly: Balatoni utazásokban szereplő A köd a jégen című írása.

Pesty Frigyes Helynévtára

Gárdonyi Géza: A harmadik aggregény

Kozma Andor: Életem

Halásznóták

Pusztai Fruzsina: Mire a fák megnőnek

Preysz Kornél: Siófok Balaton-fürdő és klimatikus hely.

Siófok Balatonfürdő tervrajza

Kálmán Vera: Emlékszel még

Matyikó Sebestyén József: Jókai utolsó nyara

Mikszáth Kálmán: A Noszty fiú esete Tóth Marival (részlet)

Sebők Zsigmond: Dörmögő Dömötör és az angol labdarúgók (részlet)

A sógorasszony – Interjú Deák Lajosné (Várady) Zsuzsával (részlet)

Krúdy Zsuzsa: Apám, Szindbád (részlet), Krúdy múzsái (részlet)

Hunyady Sándor: Családi album (részlet)

Haraszi Sándor: Befejezetlen számvetés (részlet)

Kozma Miklós: Az összeomlás 1918-1919-ben (részlet)

Lovassy István: Egy siófoki Bertalan-éj

Patai József: A fővezérnél és a kormányzónál

Hogyan lehet egy hétig előkelően és ingyen nyaralni Siófokon?

Faragó Laura: Belső út (részlet)

Karinthy Frigyes: A mai Lipótváros, A kéményseprő, A Balaton felfedezése, Cigánybanda az országúton

Karinthy-anekdoták

Karinthy Frigyes halála

Kertész Tamás: A Vitéz-villa

Rejtő Jenő anekdoták

Karinthy Ferenc: Howard

Bognár Zoltán: A Balatoni Íróhét siófoki eseményei

Berda József: Siófok

Szomory Dezső: A Sió partján

Fóris Elemér: Ahogy egy diák látta

Bohuniczky Szefi: Otthonok és vendégek (részlet), Tandíj

Kemendy Géza: Harctéri emlékeim 1942-1943. (részlet)

Út a gettóhoz

Nemeskürty István: Egy eleven író

Veres Péter: Az ország útján (részlet)

Hollósy Lajos: Nyugati levegő eladása

Kis-Varga Sándor vadászkiképző pilóta visszaemlékezése egy korszakra

Karinthy Ferenc: Hátország, Siófok, Egy korai fürdővendég, Siófoki éjszakák

Claire Kenneth: Andrea

Lakos György: Sió utcai emlékek

Sarkadi Imre: Balatoni vihar

Lipták Gábor: Siófok

Huchthausen Lajos: Bilingérezések (részlet)

Szapudi András: A krupié, A hitközség utolsó mestere, Naplójegyzet, Siófoki arcok II.

Iby András: Szezonvég

Garai István: Sióparti agónia, A bennszülött, Katamaránok pihenője, Harminc év Siófokon

Matyikó Sebestyén József: Késői felelet, Rejtő Jenő emlékének, 1979, A mindenség vonzása

Siófok a mozivásznon összeállítás

Siófoki kalandok

Sólyom László: A siófoki Don Juan

Kránicz Gábor: Fejezetek Siófok történetéből

Várható még egy Siófokon élő költő, Bakos Ferenc életművét összefoglaló tanulmány.